

Hoorn des overvloeds

In de oudheid vereerden de Egyptenaren de Nijl als een godheid: hij schonk hun inderdaad water, vruchtbare gronden en eten. In de 20e eeuw zijn de toestanden echter zo geëvolueerd, dat de Egyptenaren blijkbaar van oordeel zijn, dat de Nijl meer kan geven. Voor de 26 miljoen inwoners is er tekort aan voedsel, tekort ook aan krachtbronnen. Het opdrijven van de energie stelt in staat meer te produceren. De Nijl met zijn stroomversnellingen zou witte steenkool voor elektriciteit en drijfkracht kunnen leveren. Daarom bouwden de Egyptenaren stuwdammen waarvan deze te Assoean (1902) wel de bekendste is. Assoean ligt in het zuiden van Egypte aan de Nijl nabij de eerste stroomversnelling. (Men telt het aantal stroomversnellingen of cataracten in noordzuidelijke richting.) De bouw van deze stuwdam had voor gevolg, dat er tussen de eerste en de tweede stroomversnelling een groot kunstmatig meer (*stuwmeer*) tot stand kwam. Voortaan beschikte Egypte over water, dat hectaren grond vruchtbaar maakte: de fellah werd niet langer door de "magere jaren" bedreigd. Maar toch bleek de Assoeandam, die 2 km lang en 37 m hoog is, 180 sluisdeuren telt en het stuwmeer met een capaciteit van 5,4 miljard m³ afsluit, onvoldoende om de zeer snel aangroeiende bevolking, die voornamelijk op landbouw aangewezen is, een bestaan te verzekeren. Daarom vatte men in 1960 de bouw van een tweede stuwdam aan, de "Sadd-el-Aali" of hoge dam, 6 km ten zuiden van de eerste. Aangezien het stuwmeer een gedeelte van het Soedanese grondgebied in beslag neemt, moest Egypte een overeenkomst sluiten in verband met de verdeling van het reservewater: zo zal Soedan over 14 500 miljoen m³

Dakke

Kalabcha

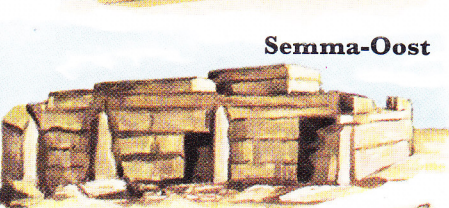
Amada

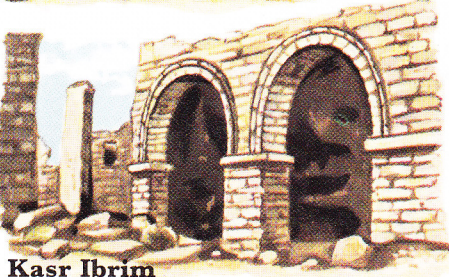
Aboe-Simbel

Dendour

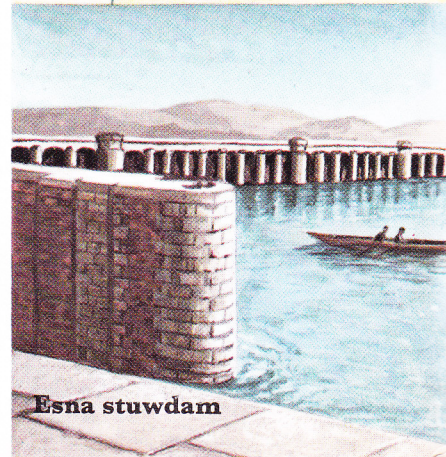
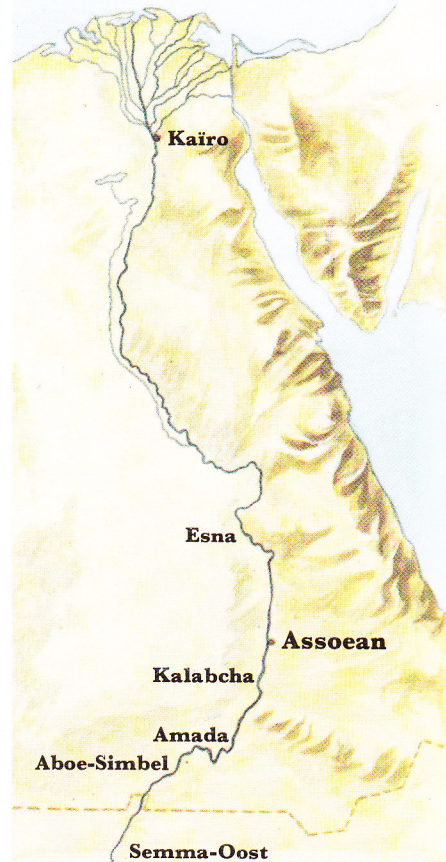
Semma-Oost

Kasr Ibrim

Nasser

Esna stuwdam

Het bestaan van de arme Egyptische fellah hing af van de goede wil van de Nijl, tot op het ogenblik, dat de mens in 1902 een dam bouwde, die het water in een meer ophield. De bouw van een nieuwe dam, die miljarden zal kosten, schiep tevens een cultureel probleem: tientallen prachtige tempels worden met vernietiging bedreigd. De Unesco zal er wellicht in slagen de monumenten voor ondergang te behoeden.

van de 22 000 miljoen m3 water mogen beschikken. De bouw van deze dam zal meer dan 1 miljoen ha woestijngrond vruchtbaar maken! Daarenboven zullen 300 000 ha overstroomde grond opnieuw in gebruik kunnen worden genomen en zal Egypte zijn hydro-elektrische capaciteit vertienvoudigen.

Het lijdt geen twijfel, dat deze reusachtige werken de economische opbloei van het oude land der farao's voor gevolg zullen hebben. De onkosten van deze onderneming zouden, naar schatting, 33 miljard F bedragen. De Sowjet-unie en de Wereldbank financieren het geval. De aanleg van deze stuw-dam heeft echter de wereld op een andere manier beroerd. De bouw van de eerste dam had reeds voor gevolg, dat elk jaar van oktober tot einde juni verscheidene oude tempels in Nubië geheel of gedeeltelijk werden overstroomd. Dit is onder meer het geval met de monumenten op het eiland Philae, eens "de parel van Egypte" genoemd en waarop zich de beroemde Isistempel bevindt. De bouw van de nieuwe dam zou echter een groot aantal belangrijke gebouwen voor altijd onder water zetten en dus voor de cultuur verloren doen gaan. Derhalve zette Vittorino Veronese, directeur-generaal van de Unesco, een groot-scheepse internationale campagne

op touw met het doel de historische monumenten van Nubië te redden. Hoewel in december 1962 de Unesco afzag van het plan om voor dit doel een verplichte bijdrage van haar leden te vragen, werden toch reeds door sommige staten grote bedragen ter beschikking gesteld.

Waarin bestaat nu de voorgenomen internationale actie? Eerst en vooral moet men het gebied, dat definitief onder het water zal verdwijnen, afzoeken, of er soms geen monumenten meer bedolven liggen. Ten tweede zal men bestaande tempels moeten afbreken en elders reconstrueren! Dit is onder meer het geval met de tempel van Dakke, de tempel van Kalabcha (het Loeksor van Nubië), deze van Amada met belangrijke historische inscripties, de tempel van Dendour, deze van Semma Oost en ten slotte de oude kerk van Kasr Ibrim! Last but not least zal men de twee tempels van Aboe-Simbel 60 m optillen!... Het deel van de rots, waarin zij werden uitgehouwen, moet vooraf worden losgekapt uit het gebergte; vervolgens zal men rondom een betonnen kast construeren en het hele geval, duizenden tonnen zwaar, 60 m omhoogvrijzelen... De monumenten op het eiland Philae zullen worden gered dank zij het indijken van het omringende water, waarvan het peil lager zou liggen dan dit van het stuwmeer. Dit geniale project vereist de bouw van drie grote dammen in het stuwmeer zelf en de constructie van een pompinstallatie, die het water op peil moet houden.

Als alle werken voltooid zullen zijn en het ongeveer 400 km lange stuwmeer Egypte welvaart zal brengen, zal er wellicht voor de mensheid de grote voldoening blijven, dat geld en techniek duizenden jaren oude monumenten voor het nageslacht zullen vrijwaard hebben. Een uniek voorbeeld van de werkelijke grootheid van de moderne tijd...

